

POWSTANIE WIELKOPOLSKIE

**27 grudnia 1918 -
- 16 lutego 1919 roku**

POWSTANIE WIELKOPOLSKIE

w pracach uczniów /*

Zespołu Szkół Energetycznych w Gdańsku

2021 - 2022

Powstanie Wielkopolskie 27 XII 1918 roku

Powstanie Wielkopolskie było zrywem polskich mieszkańców Prowincji Poznańskiej przeciwko Republice Weimarskiej, toczące się na przełomie lat 1918–1919. Polacy domagali się powrotu ziem pozostających pod zaborem pruskim w obrębie Prowincji Poznańskiej do Polski, umacniającej już w tym czasie niepodległość.

Powstanie wielkopolskie było jedyną udaną insurekcją w naszej historii - doprowadziło do wyzwolenia spod władzy niemieckiej niemal całej wielkopolski.

Wybuch powstania

Bezpośrednią przyczyną wybuchu powstania była wizyta w Poznaniu wybitnego pianisty, męża stanu Ignacego Jana Paderewskiego. **27 grudnia 1918 roku** Polacy zgromadzili się pod budynkiem Bazaru, w którym zatrzymał się Paderewski.

Niemcy zorganizowali kontrpochód, jego uczestnicy zniszczyli po drodze siedzibę Komisariatu Naczelnej Rady Ludowej - legalnej polskiej władzy państwowej, uznanej przez Polski Sejm Dzielnicowy.

W gotowości bojowej czekały polskie oddziały Służby Straży i Bezpieczeństwa oraz Straży Ludowej. Przed godziną 17 sytuacja wymknęła się spod kontroli. Padł pierwszy strzał - wybuchło powstanie.

Jan Ignacy Paderewski w Poznaniu

Początek walk

"Istniało niebezpieczeństwo, że wydarzenia z 27 grudnia staną się zarzewiem konfliktu międzynarodowego. Obie strony - niemiecka i polska - nie dopuszczały do tego, by początek powstania był początkiem wojny niemiecko-polskiej. To byłaby najgorsza możliwość - również z punktu widzenia odbioru międzynarodowego. Sprawę traktowano jako wewnętrzny konflikt Niemiec" /*1

1* Zbigniew Pilarczyk, historyk

Początek walk

W pierwszym okresie walk powstańczych, do końca roku, Polakom udało się zdobyć większą część Poznania. Ostatecznie miasto zostało wyzwolone 6 stycznia, kiedy to przejęto lotnisko Ławica. W polskie ręce wpadło kilkaset samolotów. Do połowy stycznia wyzwolono większą część Wielkopolski.

Oddział powstańców wielkopolskich

Ofensywa niemiecka

Pod koniec stycznia 1919 roku Niemcy rozpoczęli ofensywę na froncie północnym, w połowie lutego przenieśli siedzibę naczelnego dowództwa do Kołobrzegu, co miało świadczyć o planach ofensywnych przeciwko Wielkopolsce. W sukurs Polakom przyszli politycy Ententy.

Rozejm w Trewirze

Zdobycze powstańców potwierdził rozejm w Trewirze podpisany pomiędzy Niemcami a państwami Ententy 16 lutego 1919 r. W myśl jego ustaleń, front wielkopolski został uznany za front walki państw sprzymierzonych. "Efekty powstania to jednak przede wszystkim zasługa samych powstańców a nie zabiegów dyplomatycznych. Gdyby nie te zdobycze z pierwszych tygodni powstania, rozejm w Trewirze dotyczyłby zupełnie innego obszaru" /*2

2* Zbigniew Pilarczyk, historyk

Zwycięstwo!

„(...)powstanie zakończyło się sukcesem dzięki dobrej organizacji zrywu, ale także wysokiej samoorganizacji wielkopolskiego społeczeństwa.” /3

Ostateczne zwycięstwo przypieczętował podpisany 28 czerwca 1919 traktat wersalski, w wyniku którego **do Polski powróciła** - z wyjątkiem skrawków - **prawie cała Wielkopolska.**

*Powstanie
Wielkopolskie*

Źródła

1 - [Powstanie wielkopolskie – Wikipedia, wolna encyklopedia](#)

2 - <https://dzieje.pl/aktualnosci/powstanie-wielkopolskie-jedyna-tak-duza-udana-polska-insurekcja>

3, 4, 5: <https://dzieje.pl/aktualnosci/powstanie-wielkopolskie-jedyna-tak-duza-udana-polska-insurekcja>

Zbigniew Pilarczyk, kierownik Zakładu Historii Wojskowej Instytutu Historii UAM w Poznaniu

Opracowanie prezentacji: Bartosz Gucwa klasa 2E

Grafika komputerowa: Maciej Bicki 2C